

STRATEGIA DLA BAŁTYKU

Istnieje szereg aktów prawnych obejmujących ochroną Morze Bałtyckie. Należą do nich:

* Konwencja Helsińska (1974/1992) – jej zalecenia powstające w drodze konsensusu mają charakter rekomendacji („miękkie prawo”, nie posiada mocy prawnie wiążącej); w jej ramach powstał Bałtycki Plan Działań (Baltic Sea Action Plan) – realizowany od 2007 roku (choć nie wszystkie kraje członkowskie są zainteresowane jego wprowadzeniem);

* Konwencja o różnorodności biologicznej (Rio de Janeiro, 1992);

* Konwencja Ramsarska o ochronie obszarów wodno-błotnych (1971);

* Ostoje ptaków (Important Bird Areas – BirdLife International) i Ostoje roślinne (Important Plant Areas);

* Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza (1982);

* Dyrektywy UE: Habitadowa, Wodna, Strategii Morskiej, Azotanowa;

* Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Espoo, 1991);

* Konwencje morskie, jak MARPOL (o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego), Status Szczególnie Wrażliwego Obszaru Morskiego.

Mimo tak wielu międzynarodowych umów mamy odczucie, że Bałtyk nie jest dostatecznie chroniony. – *Uważamy, że status ochronny Morza Bałtyckiego nie jest odpowiedni, mimo że mamy tak wiele konwencji i porozumień* – mówi Anita Mäkinen z WWF Finlandia. – *Istnieje wiele niekontrolowanych zagrożeń, na przykład rozlewem substancji olejowych, wynikających ze wzrostu ruchu statków w rejonie Bałtyku.*

WWF, międzynarodowa organizacja ekologiczna, ciągu 3 ostatnich lat opracował szereg raportów dotyczących ratyfikacji międzynarodowych konwencji, działań podejmowanych dla dobrego stanu środowiska oraz zintegrowanego planu i zarządzania. W wykonanym w 2008 roku teście, oceniającym jakie działania zostały podjęte w dziedzinie bioróżnorodności, rybactwa, transportu morskiego, niebezpiecznych substancji, eutrofizacji i zintegrowanego zarządzania wykorzystaniem morza (ISUM), żaden z krajów nie osiągnął nawet średniej oceny, najwyższej ocenione zostały Niemcy, które wprowadziły zaledwie 46 proc. zalecanych

Dlaczego Bałtyk, choć szeroko chroniony porozumieniami i konwencjami, jest ciągle zagrożony?

BAŁTYK

procedur. ISUM (Integrated Sea Use Management) opisuje wszelką działalność związaną z morzem, która ma wpływ na nie – wykorzystanie wybrzeża, turystykę, wydobywanie gazu i ropy, ochronę linii brzegowej, porty i drogi nawigacyjne, obszary wojskowe, kulturalne, chronione, pogłębianie i składowanie urobku, wydobywanie kruszywa, okablowanie, rybactwo, rekreację. Dziedziny te pokazują w ujęciu kompleksowym jak bardzo Morze Bałtyckie jest przez nas wykorzystywane, ale też jak bardzo potrzebuje ono ochrony. – *Żaden z krajów nadbałtyckich nie ratyfikował, ani nie wprowadził w życie wszystkich międzynarodowych konwencji i porozumień, dotyczących bioróżnorodności, rybactwa, transportu morskiego, niebezpiecznych substancji, eutrofizacji i zintegrowanego zarządzania (ISUM)* – podkreśla Anita Mäkinen.

Ambitne, ale czy skuteczne

Bałtycki Plan Działań (Baltic Sea Action Plan) został przyjęty w ramach Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, zwanej Konwencją Helsińską (HELCOM). Jest najstarszym regionalnym porozumieniem morskim. Jego podstawowym celem jest uzyskanie dobrego statusu ekologicznego wód Morza Bałtyckiego poprzez stopniową redukcję biogenów, czyli ładunków azotu i fosforu ze źródeł lądowych przemieszczanych wodami rzek lub zrzucanych bezpośrednio do przybrzeżnych wód Bałtyku oraz ze źródeł atmosferycznych. Informacja o działaniach podejmowanych w ramach Bałtyckiego Planu Działań – patrz ramka str. 15.

Wszystkie Państwa Członkowskie zobowiązane zostały do przedstawienia Narodowego Programu Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań podczas Konferencji Ministerialnej w Moskwie w maju 2010 roku.

Od polityki do strategii

Pięć lat po rozszerzeniu Unii Europejskiej region Morza Bałtyckiego stanął w obliczu naglących wyzwań – pogarszającego się stanu wody w Bałtyku, niedostatecznych połączeń komunikacyjnych, problemów z dostawą energii oraz ryzyka wypadków zbiornikowców traktujących morze jak autostradę. Komisja

Europejska podjęła w związku z tym decyzję o konieczności wprowadzenia kompleksowego planu działań pod auspicjami UE. Programy funduszy strukturalnych UE pomogą zrealizować zakładaną strategię i wzmocnić współpracę. – *Zdajemy sobie sprawę, że aby rozwiązać problem eutrofizacji potrzebujemy instrumentów wspólnej polityki na poziomie Unii Europejskiej, współfinansowania oraz inicjatyw międzynarodowych* – mówi Jari Luoto, Ambasador Kwestii Morza Bałtyckiego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Finlandii. – *Jak dotąd istniała polityka UE dotycząca Morza Bałtyckiego, nie było jednak strategii, która stanowiłaby o priorytetach.*

Podczas szczytu Rady Europejskiej w ostatnich dniach października 2009 r. dokument pod nazwą „Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego” został przyjęty. Jest on jednym z głównych priorytetów szwedzkiej prezydencji w UE. Opiera się na czterech filarach, mających zapewnić: * **zrównoważone środowisko** (np. dzięki oczyszczaniu ścieków); * **rozwój dobrobytu** (np. poprzez promowanie innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach); * **wzrost dostępności i atrakcyjności** (np. poprzez polepszenie połączeń komunikacyjnych); * **bezpieczeństwo** (np. poprzez lepsze systemy reagowania w razie wypadku).

Unia Europejska ma do dyspozycji kilka istniejących instrumentów w ochronie Morza Bałtyckiego: Bałtycki Plan Działań HELCOMu, Europejską strategię morską, Ramową dyrektywę wodną, Dyrektywę dot. oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywa ściekowa). – *Celem tworzonej obecnie strategii jest wykorzystanie istniejących zapisów legislacyjnych, instrumentów, programów i źródeł finansowania w bardziej efektywny sposób* – mówi Jari Luoto. – *Łącząc finansowanie z funduszy unijnych, środków własnych krajów członkowskich, źródeł prywatnych i międzynarodowych instytucji finansowych, jak Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, NEFCO, Europejski Bank Inwestycyjny, możemy osiągnąć dobre rezultaty nawet w przypadku inwestycji wymagających bardzo dużych środków.*

Morze Bałtyckie ma stanowić miejsce środowiskowo zrównoważone, prosperujące, dostępne i atrakcyjne, a także bezpieczne. Strategia zawiera wykaz 80 sztandarowych projektów, w tym pięć obszarów priorytetowych związanych ze środowiskiem: redukcja zrzutów biogenów do uznawalnego poziomu, ochrona obszarów przyrodniczych i bioróżnorodności, łagodzenie i przystosowanie do skutków zmian klimatu, redukcja używania i wpływu substancji niebezpiecznych, tworzenie modelowego regionu dla czystej żeglugi.

– *Jest oczywistym, że wśród krajów nadbałtyckich jest różna interpretacja priorytetów i celów strategii* – mówi Jari Luoto. – *Niektóre kraje chcą skupić się na aspektach środowiskowych, inne na morskich czy energetycznych. Efektem końcowym będzie strategia jako polityczny kompromis krajów członkowskich. Dodatkową wartością strategii ma być np. reforma Wspólnej Polityki Rolnej i polityki dot. rybołówstwa, kontynuowanie wsparcia dla in-*

westycji oczyszczania ścieków komunalnych oraz instalacji odbioru ścieków ze statków.

Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego jest pierwszym tak kompleksowym porozumieniem przygotowanym przez UE na poziomie makroregionu. Pamiętajmy, że kraje nadbałtyckie to nie tylko kraje zjednoczone w Unii Europejskiej. W bezpośrednim otoczeniu Morza Bałtyckiego mamy 8 krajów unijnych oraz Rosję, a także kraje leżące w zlewni Bałtyku – Białoruś, Ukrainę, Czechy i Norwegię. Z kolei rozwój gospodarki Rosji będzie nadal ważnym wyznacznikiem dla regionu. Recesja ekonomiczna ostatniego roku może z jednej strony przynieść spowolnienie działań i mniejszy udział sektora prywatnego w strategii, z drugiej strony może skutkować zwiększonym zainteresowaniem odnawialną energią i efektywnością energetyczną, a także wygaszaniem silnie obciążającego środowisko przemysłu.

Obecnie jesteśmy na etapie adaptacji strategii przez kraje członkowskie. – *Znajdujemy się w fazie implementacji, różne obszary priorytetowe poszczególnych projektów mają różne statusy, część została już ustanowiona, część jest dopiero w fazie idei do zrealizowania* – wyjaśnia Jari Luoto. Komisja dąży do tego, aby choć część projektów została wdrożona w ciągu 2-3 lat. Czy zobaczymy przeformułowanie istniejących regulacji prawnych, efektywniejszą implementację niż dotychczas? Niektóre kraje stoją na stanowisku, że zbyt wiele unijnych zarządzeń oczekuje obecnie na implementację i nie są w stanie przyspieszyć tego procesu. Część krajów być może dobrowolnie wdroży niektóre regulacje.

– *WWF jest bardzo pozytywnie nastawiony do strategii. Pomoże nam ona osiągnąć bardziej zintegrowane podejście do zarządzania Morzem Bałtyckim* – mówi Anita Mäkinen z WWF Finlandia. – *Strategia rozpoznaje pryncypia w podejściu do ekosystemu Bałtyku, zapewnia silny związek między poszczególnymi sektorami, krajami i poziomami administracji, a także z innymi dokumentami Unii Europejskiej.*

Program Czysty Bałtyk

Niemal 90 milionów ludzi żyje w zlewni Morza Bałtyckiego, większość z nich w miastach. Dlatego efektywne oczyszczanie ścieków komunalnych, redukujące zrzuty fosforu – pierwiastka kluczowego w procesach eutrofizacji – staje się tak istotną kwestią w ochronie Bałtyku. Jednym z dwóch obszarów działania Fundacji Johna Nurminena z Finlandii jest program Czysty Bałtyk. Celem projektów realizowanych w ramach tego programu jest zmniejszenie eutrofizacji Morza Bałtyckiego oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat stanu morza. Fundacja inwestuje w projekty i akcje, których efektem jest obniżenie zrzutów biogenów do Bałtyku. Projekt rozpoczął się w roku 2005 w Sankt Petersburgu, gdzie celem było roczne obniżenie zrzuconej do Zatoki Fińskiej ilości fosforu o 1 tys. ton. Realizowany od 2008 roku w Polsce projekt

ma na celu zwiększenie usuwania fosforu w procesie oczyszczania ścieków odprowadzanych przez polskie oczyszczalnie o 1 tys. ton – do stałego poziomu 0,5 mg fosforu w litrze oczyszczonych ścieków (postulowanego także przez Bałtycki Plan Działań HELCOMu). Stanowi to ograniczenie jeszcze o połowę ilości dozwolonej przez Unię Europejską (1 mg/litr). W projektach polskich partnerem Fundacji Johna Nurminena jest Szwedzka Fundacja Bałtyk 2020. Projekty dotyczyć będą kilku polskich miast, w tym Szczecina, a także w przyszłości innych miast zlewni Bałtyku, a docelowym założeniem jest roczna redukcja zrzutów fosforu o 2,5 tys. ton rocznie.

Proces obniżania zawartości fosforu w oczyszczonych ściekach może być osiągnięty bez wielkich inwestycji, oparty jest o technikę chemicznego wytrącania fosforu z użyciem siarczanu żelazawego. Proces ten stosowany jest od lat 60. w krajach skandynawskich, zdaniem przedstawicieli fundacji jest on stabilny i nieszkodliwy dla środowiska. Dodatkowo koszty inwestycyjne są stosunkowo niskie, a koszty operacyjne zwiększają się zaledwie o 1-2 proc. Oczyszczalnie w Helsinkach i Sztokholmie osiągają dzięki wprowadzeniu tego procesu zawartość fosforu do 0,2 mg na litr oczyszczonych ścieków. Niestety fundusze unijne nie wspierają inwestycji dążących do obniżania zawartości związków poniżej wymaganej przez UE poziomu. Dlatego wsparcie instytucji, takich jak Fundacja Johna Nurminena, jest tak istotne.

Strategiczny fosfor

– *Fosfor jest elementem limitującym rozwój materii organicznej i dalej eutrofizacji. Dlaczego powinniśmy skupiać się na fosforze? Mówiąc w perspektywie globalnej i długoterminowej, pamiętajmy, że azot jest pierwiastkiem odnawialnym, duże ilości azotu występują w atmosferze, w biomasie, w glebie i właściwie nie możemy go kontrolować i ograniczyć jego napływu. Natomiast fosfor nie jest odnawialny, mamy ograniczoną ilość tego pierwiastka w kopalinach, którą wydobywamy, przetwarzamy w nawozy i w ten sposób dostarczamy do środowiska – wyjaśnia dr Andrzej Tonderski z Pomorskiego Centrum Badań i Technologii Środowiska POMCERT. Zdaniem dr Tonderskiego zużyjemy tę pulę fosforu występującego w złożach w przeciągu 50-100 lat. – Jeśli zabraknie nam dostępu do fosforu, nie będziemy w stanie produkować żywności – dodaje dr Tonderski. Dlatego w przeciągu najbliższych dziesięcioleci fosfor będzie strategicznym pierwiastkiem na świecie. Bałtycki Plan Działań HELCOMu obejmuje wiele aktywności, które są powiązane z zarządzaniem fosforu. Jest możliwa kontrola utraty tego pierwiastka z rolnictwa, leśnictwa, ze ścieków. Jest to trudne, ale możliwe, na przykład odzyskiwanie z nawozów, osadów ściekowych i z sedimentów. – Nie ma potrzeby naukowo dyskutować nad istotą fosforu. Po prostu skupmy się na działaniach mających na celu redukcję fosforu w spływających wodach – dodaje dr Tonderski.*

Inicjatywa Bonus Plus to konsorcjum agencji, instytucji i organizacji badawczo-naukowych łączących kraje nadbałtyckie: Szwecja, Dania, Niemcy, Polska, Litwa, Łotwa, Estonia i Finlandia, które zadeklarowały udział finansowy we wspólnym programie, z którego środki zostaną rozdzielone na poszczególne projekty. Celem jest partnerstwo i współdziałanie w rozumieniu i rozwiązywaniu problemów zarządzania zasobami Morza Bałtyckiego. Obecnie 60 projektów naukowych z wymienionych krajów otrzymuje wsparcie z programu Bonus Plus.

Bałtycka Grupa Działań

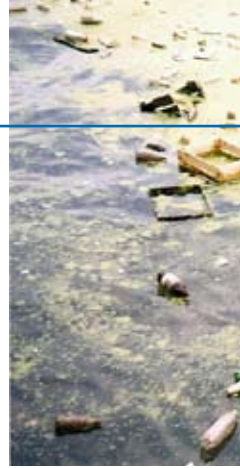
Jedną z inicjatyw wspierających wdrażanie Bałtyckiego Planu Działań Komisji Helsińskiej jest Bałtycka Grupa Działań (Baltic Sea Action Group). Podobnie jak inni eksperci, BSAG podkreśla fakt słabej koordynacji i współpracy pomiędzy różnymi sektorami we wszystkich 14 krajach leżących w zlewni Bałtyku, zarówno na poziomie narodowym, jak i międzynarodowym. – *Staramy się przyspieszyć pewne procesy, które w normalnych warunkach trwałyby znacznie dłużej – mówi Emilia Mustonen z BSAG. Procesem roboczym BSAG jest Szczyt na rzecz Działań dla Morza Bałtyckiego (BSAS). Szczyt polega na zbieraniu deklaracji zaangażowania na rzecz przywrócenia dobrego stanu Morza Bałtyckiego – czołowi reprezentanci życia gospodarczego, władz państwowych, organizacji pozarządowych deklarują swe zaangażowanie w konkretne działania na miarę swoich możliwości. Zaangażowanie to może mieć formę zarówno finansową, zaoferowanie wiedzy lub usług, ale też formę deklaracji podjęcia działań, które przyczynią się do poprawy stanu Morza Bałtyckiego. Przykład: jedna z fińskich firm dostawca rozwiązań, technologii i usług dla przemysłu wydobywczego i metalurgicznego zadeklarowała zminimalizowanie produkowanych ścieków oraz emisję pyłów zawierających metale i dwutlenek siarki. Z kolei skandynawska kampania żegluga zadeklarowała właściwe zarządzanie ściekami odbieranymi w porcie ze statków. Uczestniczące firmy reprezentują wiele dziedzin, np. agencje komunikacji, firmy żeglugowe i transportowe, przemysł przetwórczy, dostawców rozwiązań nawigacyjnych.*

„Działamy jak inicjator i katalizator” – mówią przedstawiciele BSAG. Idea fundacji jest znajdowanie najlepszych i najbardziej efektywnych działań dla poszczególnych uczestników, nie oczekiwanie na odgórne i ogólne zalecenia. Nie ma tu działań naciskowych, a raczej konstruktywne i realistyczne podejście do kwestii środowiska i własnych możliwości działania na jego rzecz. Jak się okazuje sektor publiczno-prywatny jest najbardziej skłonny do przyspieszania i podejmowania własnych działań. Poszczególne deklaracje podzielone są na cztery programy: Rolnictwo i Bioenergia, Czysta i Bezpieczna Żegluga, Odpady niebezpieczne, Rozwiązania innowacyjne. W lutym 2010 r. w Helsinkach odbędzie się Szczyt na rzecz Działań dla Morza Bałtyckiego.

Dlaczego warsztaty dla dziennikarzy z całej Europy zorganizowano właśnie w Polsce? – *Polska jest największym źródłem zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego – mówi Tapani Vaahtoranta z Fińskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, sponsora warsztatów. – Wiemy, że świadomość tego zjawiska w Polsce nie jest tak wysoka, jak na przykład w Finlandii czy Szwecji. Dlatego przyczyną realizacji warsztatów w Gdańsku było podniesienie problemu i roli Polski w eutrofizacji Morza Bałtyckiego. Organizatorzy chcieli za pośrednictwem dziennikarzy przybliżyć ten problem mieszkańcom krajów nadbałtyckich, ponieważ, jak podkreśla Tapani Vaahtoranta, niektóre kraje czują się bardziej odpowiedzialne, a inne mniej, niektóre kraje podjęły już działania, a inne się z tym ociągają. – W przypadku Polski należy obrać dwie drogi. Pierwsza to informowanie opinii publicznej w Polsce, aby społeczeństwo było świadome, a potem wywierało presję na podejmujących decyzje. Drugą kwestią jest, by liderzy polityczni z innych krajów podnosili problem eutrofizacji w rozmowach z polskimi partnerami. To jest nasz wspólny problem i my martwimy się o to, wy także powinniście, działajmy więc wspólnie – dodaje Tapani Vaahtoranta.*

Dla wielu społeczności, w tym także polskiej, argumenty środowiskowe nie są wystarczające aby dostatecznie chronić Morze Bałtyckie. Wytoczyć należy zatem argumenty związane z innymi działaniami: rybołówstwem, turystyką, transportem, historycznymi walorami Bałtyku, by uświadomić jak ważne dla nas, dla wszystkich krajów położonych w tym regionie, jest to niezwykle morze.

tekst i zdjęcia: **Monika Romańska**

Jednym z elementów europejskiej strategii dla Morza Bałtyckiego jest poprawa oczyszczania ścieków komunalnych

Działania w ramach Bałtyckiego Planu Działań HELCOM

EUTROFIZACJA

W Bałtyckim Planie Działań ustalono, że konieczne jest uzyskanie w czasie do 2021 roku redukcji fosforu o 38,7 proc. i azotu o 17,37 proc. – z 34.510 ton fosforu i 744.870 ton azotu odprowadzonego w 2000 roku z 9 państw do wód Morza Bałtyckiego.

Dla Polski, o największej ilości ludności i największej powierzchni w zlewni Morza Bałtyckiego, ustalono w BPD redukcje o 65,58 proc. ładunku fosforu i o 42,22 proc. azotu. Polska wprowadziła w 2000 roku 126.50 ton fosforu i 191.170 t azotu.

Z planowanej redukcji związków biogenych w latach 2000-2006 zredukowano 27,51 proc. fosforu oraz 61,78 proc. azotu. Do zredukowania w latach 2007-2021 pozostało 72,49 proc. fosforu i 38,22 proc. azotu.

W Krajowym Planie Wdrażania BPD grudzień 2014 r. będzie ostatecznym terminem wprowadzenia w Polsce przepisów zalecenia HELCOM o zakazie stosowania polifosforanów jako wypełniaczy w proszkach do prania do użytku konsumenckiego, co w praktyce oznacza że zacznie ono obowiązywać od początku 2015 r.

SUBSTANCJE NIEBEZPIECZNE

Z substancji nieobjętych restrykcjami lub objętych tylko częściowo restrykcjami rozporządzenia REACH obecnie w Polsce stosowane są jedynie MCCP (średniołańcuchowe parafiny chlorowane) i HBCDD (heksabromocyklododekan). W przypadku kadmu i rtęci ich stosowanie w wielu produktach jest zakazane. Rozporządzenie REACH wprowadza też ostre restrykcje odnośnie stosowania związków rtęci w wyrobach. W przemyśle (w tym chemicznym i metalurgicznym) na bieżąco przeprowadzane są restrukturyzacje produkcji w celu zmniejszenia niezamierzonych emisji PCDD (dioksyn)/furanów, PCB i HCB.

OCHRONA PRZYRODY I BIORÓŻNORODNOŚCI

Od 2003 r. istnieje prawna możliwość tworzenia morskich planów zagospodarowania przestrzennego w Polsce. Przygotowano pierwszy polski morski plan przestrzenny (MSP) w zachodniej części Zatoki Gdańskiej.

Jak dotąd, 4 polskie stanowiska zostały wyznaczone jako Obszary Chronione Morza Bałtyckiego HELCOM BSPAs, obejmujące 2.045 km² (w tym 1299 km² obszarów morskich). Ich granice nie są takie same, jak granice Natura 2000. Trzy następne morskie obszary Natura 2000 mogą być

zaproponowane jako nowe HELCOM BSPAs: Zatoka Pomorska, Przybrzeżne Wody Bałtyku i Ławica Słupska.

Polityka w zakresie rybołówstwa. Na lata 2004-2006 i 2007-2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęło wysiłki w celu dostosowania polskiego nakładu połowowego do możliwości połowów (40 proc. jednostek pływających zostało wycofanych w 2004 r.) i więcej statków będzie złomowanych w przyszłości. Ponadto, prawo połowów dorsza zostało ograniczone do wybranych

rybaków w 2009 r., w celu zmniejszenia presji połowowej populacji dorsza bałtyckiego oraz w celu zmniejszenia ryzyka nadmiernej eksploatacji polskiej populacji dorsza.

W Polsce jest realizowany Program Operacyjny „Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013”. Przygotowano krajowy program w zakresie zarządzania populacjami węgorza. Polska wraz z Niemcami przeprowadzają programy reintrodukcji w zlewni rzeki Odry.

DZIAŁALNOŚĆ NA MORZU

Przepisy dotyczące żeglugi są regulowane przez światowe zobowiązania, głównie w ramach Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO). Dotyczy to przede wszystkim transportu morskiego i systemów monitoringowych (np. AIS).

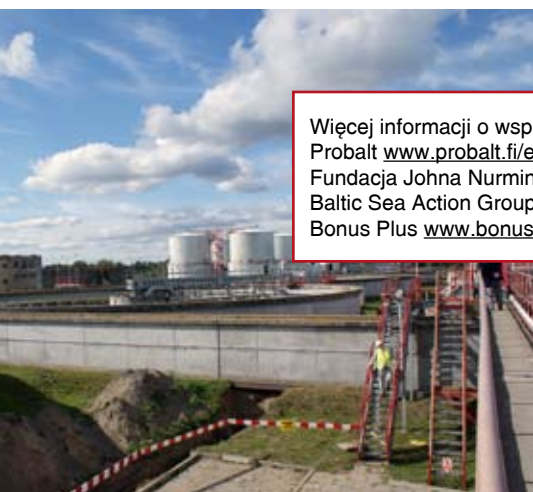
W ramach Europejskiej strategii dla Obszaru Morza Bałtyckiego wsparte są m.in. działania IMO dla wyznaczonego obszaru rozpatrywanego morza jako Particularly Sensitive Sea Area PSSA (Szczególnie Narażony Obszar Morski) na tlenki azotu NOx i tlenki siarki SOx. Obecnie trwają przygotowania do ustanowienia Bałtyku Obszarem Kontroli Emisji NOx zgodnie z wytycznymi Konwencji MARPOL. Nakazują one m.in. aby statki zbudowane w 2016 r. i po tym terminie zredukowały emisję NOx do około 80 proc. Od 2005 r. Morze Bałtyckie jest również Obszarem Kontroli emisji SOx (SECA). Planuje się jednak zaostrzenie dopuszczalnych wartości granicznych od 1 lipca 2010 r. oraz po 1 stycznia 2015 r.

Polska wdrożyła dyrektywę i pilnuje przestrzegania wymogów zawartości siarki w paliwach żeglugowych. Od 2001 r. obowiązuje ustawa Prawo Ochrony Środowiska, które reguluje kwestie opłat za korzystanie ze środowiska, w tym opłat za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, również przez statki.

Krajowy Sekretariat Konwencji Helsińskiej, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Ruch morski po Bałtyku stale wzrasta (wią-
czając transport paliw i chemikaliów), zwiększając znacznie ryzyko wypadków i skażenia ekosystemu morskiego

Więcej informacji o wspomnianych inicjatywach:
Proball www.proball.fi/en/
Fundacja Johna Nurminena www.cleanbalticsea.fi
Baltic Sea Action Group www.bsag.fi
Bonus Plus www.bonusplus.pl

